

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Normy a prawo

UKSW, Warszawa, Listopad 2015

mgr Artur Staśkiewicz

NORMY A PRAWO

Artur Staśkiewicz – Zastępca Dyrektora Zespołu Prawnego PKN
artur.staskiewicz@pkn.pl

CZYM JEST NORMA (TECHNICZNA)?

Norma jest przyjętym na zasadzie konsensu i zatwierdzonym przez upoważnioną jednostkę normalizacyjną **dokumentem**:

- opisującym **sprawdzony stan wiedzy technicznej**, opisem aktualnego poziomu światowego (regionalnego, krajowego) w danej dziedzinie
- przeznaczonym do **dobrowolnego** stosowania
- służącym ułatwieniu i uproszczeniu przepływu towarów i usług pomiędzy rynkami
- mogącym stanowić podstawę porozumienia sfery gospodarczej, rządowej i społecznej w spełnieniu określonych warunków bezpieczeństwa i jakości wyrobów i usług
- **chronionym prawem autorskim**, tak jak filmy, muzyka, programy komputerowe lub utwory literackie
- **nie będącym informacją publiczną**

DOBROWOLNE STOSOWANIE POLSKICH NORM

- W Polsce do 31 grudnia 1993 roku obowiązywał system normalizacji obligatoryjnej.
- W okresie od 1994 do 31 grudnia 2002 roku obowiązywał system normalizacji dobrowolnej, z możliwością nakładania obowiązku stosowania norm przez właściwych Ministrów.
- Od 1 stycznia 2003 roku stosowanie norm w Polsce jest **całkowicie dobrowolne**.

Ustawa o normalizacji

Art. 5.

1. Polska Norma jest normą krajową, przyjętą w drodze konsensu i zatwierdzoną przez krajową jednostkę normalizacyjną, powszechnie dostępną, oznaczoną – na zasadzie wyłączności - symbolem PN.
2. Polska Norma może być wprowadzeniem normy europejskiej lub międzynarodowej. Wprowadzenie to może nastąpić w języku oryginału.
3. Stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne.
4. Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim.
5. Polskie Normy korzystają z ochrony jak utwory literackie, a autorskie prawa majątkowe do nich przysługują krajowej jednostce normalizacyjnej.
6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do norm europejskich i międzynarodowych, z zachowaniem porozumień międzynarodowych.
7. Ochrony Polskich Norm, o której mowa w ust. 5, nie narusza ustawa o dostępie do informacji publicznej

DOBROWOLNE CZY OBOWIĄZKOWE?

- W krajach o gospodarce wolnorynkowej stosowanie norm jest z zasady dobrowolne
- Normalizacja obligatoryjna jest hamulcem postępu technicznego i zdejmuje z producenta odpowiedzialność za wytworzony wyrób
- Obligatoryjność norm tłumi konkurencyjność
- System dobrowolny stwarza możliwości kreowania mechanizmów samoregulacji
- Dobrowolność norm nie wprowadza anarchii
- System dobrowolny nie zwalnia od postępowania zgodnie z najlepszą wiedzą i praktyką
- System dobrowolny pozwala na korygowanie ewentualnych błędów w normie (a takie się zdarzają)

KTO TWORZY NORMY?

- Normy tworzą zainteresowani na własne potrzeby i z własnych środków, a udział podmiotów w normalizacji jest dobrowolny. **Jednostki normalizacyjne nie tworzą norm!**
- Ciałami opracowującymi normy są komitety techniczne, zrzeszające specjalistów z danej dziedziny.
- Zainteresowani (podmioty gospodarcze i inne instytucje) mogą być członkami komitetów technicznych i delegować swoich przedstawicieli, nazywanych reprezentantami, do pracy w tych komitetach (KT).
- Udział (członkostwo) w pracach KT jest możliwy za pośrednictwem krajowej jednostki normalizacyjnej.

EUROPEJSKI SYSTEM NORMALIZACYJNY

- Podstawą funkcjonowania Jednolitego Rynku Europejskiego jest swobodny przepływ towarów i usług, czyli brak barier technicznych w handlu
- Brak barier technicznych jest możliwy, jeżeli jest stosowany system normalizacji dobrowolnej
- Wprowadzenie systemu dobrowolnego było warunkiem akcesji do UE (*nie-negocjowalnym*)

NORMALIZACJA EUROPEJSKA

- Wszystkie organizacje członkowskie CEN i CENELEC (w tym PKN) uczestniczą w procesie powstawania Norm Europejskich
- Polska Norma w większości przypadków powstaje nie w kraju członkowskim, ale „w Brukseli”
- Każdy członek CEN i CENELEC jest zobowiązany wprowadzić wszystkie Normy Europejskie i wycofać wszystkie sprzeczne z nimi dokumenty krajowe
(obowiązek wprowadzania nie oznacza obowiązku stosowania)

NORMALIZACJA EUROPEJSKA

Z definicji normy podanej w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1025/12 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej wynika, że Normy Europejskie są do dobrowolnego stosowania, w tym także tzw. normy zharmonizowane

Definicja normy: art.2 „Norma” oznacza specyfikację techniczną przyjętą przez uznaną jednostkę normalizacyjną do wielokrotnego lub ciągłego stosowania, zgodność z którą nie jest obowiązkowa...

Wprowadzenie Normy Europejskiej do norm krajowych przez wszystkich członków Europejskich Organizacji Normalizacyjnych i wycofanie norm sprzecznych sprawia, że we wszystkich krajach istnieje taka sama norma!

Przepis a Norma (techniczna)

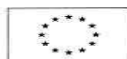
Sfera Polityki Państwa	Wymagania rynku
Ramy prawne	Ramy techniczne
Legislatorzy	Uczestnicy rynku
Przepisy prawa	Normy
obowiązujące pod groźbą kary ogół obywateli (państwo)	Dobrowolne - zainteresowani
Opracowanie i nowelizacja - złożona	Opracowanie i nowelizacja - prosta i szybka
Odpowiedzialność - W przypadku zgodności - państwo	Zawsze - bez względu na zgodność - operator ekonomiczny

ENTERPRISE PUBLICATIONS

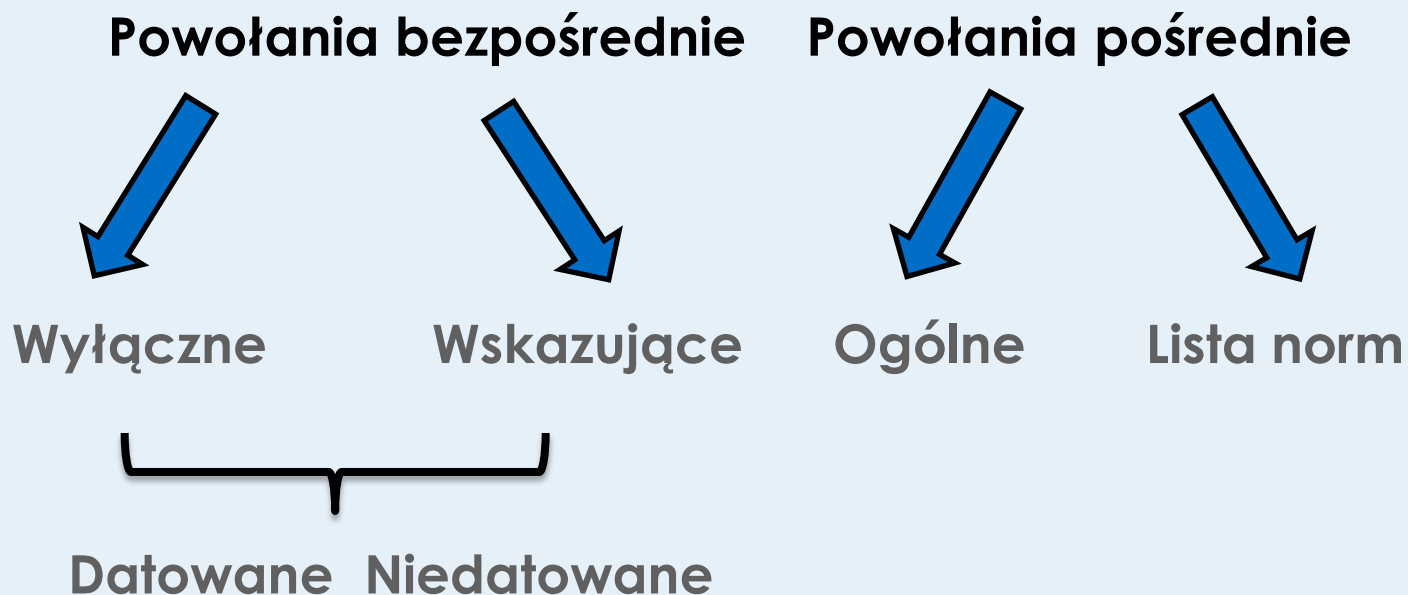
*Methods of referencing standards in legislation
with an emphasis on European legislation*

Enterprise Guides

European Commission

Rodzaje powoływania się na normy w przepisach

Powołanie datowane

powołanie się na normy identyfikujące jedną lub więcej określonych norm w taki sposób, że późniejsze nowelizacje tej normy lub tych norm nie mogą być stosowane, dopóki dany przepis nie zostanie zmieniony

UWAGA Norma jest zwykle identyfikowana przez podanie jej numeru i daty lub numeru jej wydania; może być również podany jej tytuł.

PN-EN 1234:2001 (*Oznaczanie stopnia zawartości bromu*)

Powołanie niedatowane

powołanie się na normy identyfikujące jedną lub więcej określonych norm w taki sposób, że późniejsze nowelizacje tej normy lub tych norm mogą być stosowane bez potrzeby zmian danego przepisu

UWAGA Norma jest zwykle identyfikowana przez podanie jej numeru; może być również podany jej tytuł.

PN-EN 1234:~~2001~~ (*Oznaczanie stopnia zawartości bromu*)

- **PN-EN 1234** (*Oznaczanie stopnia zawartości bromu*)

Powołania pośrednie

**ogólne powołanie się na normy,
wskazujące wszystkie normy określonej
jednostki organizacyjnej, z poszczególnej
dziedziny, bez identyfikowania każdej z
nich z osobna ¹ lub na listę norm ²**

**1)... metody oznaczania stopnia zawartości bromu
przedstawiono w Polskich Normach.**

**... jak przedstawiono w normach z zakresu instalacji
elektrycznych PN-IEC 60364.**

**2) Dyrektywy Nowego Podejścia – obwieszczenie Prezesa
PKN w sprawie wykazu norm zharmonizowanych w
Monitorze Polskim**

Powołanie bezpośrednie wyłączone

(Powołanie nakładające obowiązek stosowania)

wyłączne powołanie się na normy to powołanie, z którego wynika, że **jedynym** sposobem spełnienia odpowiednich wymagań przepisu technicznego jest osiągnięcie zgodności z normą (normami), na którą (na które) się powołano

Urządzenie powinno spełniać wymagania PN-EN 1234:2001
Oznaczanie stopnia zawartości bromu

Powołanie bezpośrednie wskazujące

powołanie się na normy, z którego wynika, że **jednym z** możliwych sposobów spełnienia odpowiednich wymagań przepisu technicznego jest osiągnięcie zgodności z normą (normami), na którą (na które) się powołano

Oznaczenie stopnia zawartości bromu należy wykonać zgodnie z aktualnym poziomem wiedzy i przyjętą praktyką inżynierską, w szczególności jak w PN-EN 1234
(*Oznaczanie stopnia zawartości bromu*)

Przykłady prawidłowych powołań się na PN

- Obudowy należy wykonać zgodnie z aktualnym poziomem wiedzy i najlepszą praktyką. Aktualny poziom wiedzy jest między innymi opisany w odpowiednich Polskich Normach
- Obudowy należy wykonać zgodnie z aktualnym poziomem wiedzy i najlepszą praktyką, w szczególności jak przedstawiono w PN-M-01345:2001
- Sprzęt elektryczny powinien być wykonany w sposób zapewniający bezpieczeństwo w czasie pracy i konserwacji. Wykonanie sprzętu zgodnie z wymaganiami odpowiednich Polskich Norm stwarza domniemanie, że wyrób jest bezpieczny.
- Poziom zawartości ołowiu w wodzie pitnej nie powinien przekraczać $X \text{ mg/m}^3$, wyznaczony metodą przedstawioną w PN-Z-12345:2002

CZYM JEST PKN?

- Polski Komitet Normalizacyjny, działający od 1924 roku, jest **uznaną** krajową jednostką normalizacyjną.
- Uznana, czyli ustanowioną przez polskie prawo, uznawaną na szczeblu regionalnym i międzynarodowym jako odpowiedzialną za organizowanie i prowadzenie normalizacji w Polsce.
- PKN jest **jedyną** organizacją uprawnioną do nadania dokumentowi statusu Polskiej Normy (oznaczenia dokumentu symbolem **PN**)
- Jest właścicielem praw autorskich do PN.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

